

O I S O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberální chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Čeká nás za rok přímá volba prezidenta? Zřejmě jím nebude moct být Jára Cimrman. V situaci, kdy politici dělají vše pro to, aby politiku lidem řádně zošklivili bude možná tendence volit nestrannického a ne moc politického prezidenta. Ale on bude muset „s vlky výtí“. Měl by to proto být člověk (muž či žena) nejen bezúhonný, ale též zkušený. Připravený na to, co ho čeká a čemu bude čelit. Charismatická osobnost, která si zachová a prokázala schopnost říkat vlastní názor. Ne šaradantní kladeč věnců a rovnáč stuh. Naši dva porevoluční prezidenti nasadili laťku vysoko.

Motto

Smůla ti ráda podá ruku, ale štěstí ne...

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Někteří lidé jsou jako mraky. Když zmizí, je krásný den“.

„Chceš-li pobavit Boha, vyprávěj mu o svých plánech“.

„Vlastní chyby nazýváme zkušenostmi“.

„Inteligentní lidé se snaží problémy řešit, geniální se je snaží nedělat“.

„O život můžeme přijít různě. Smrt je jen jednou z možností“.

„Prostano! a Vaginol v rodinném balení. Nyní i s Postinorem pro zvědavé vnučky“.

„Kdo umí, umí, kdo neumí, vozí kočárek“.

„Chceš realizovat své sny? Probuď se!“

Víte, že?

- Zahráváme si? Bestie pod zámekem. Nizozemští virologové vyrobili, jak sami přiznávají, „jeden z nejnebezpečnějších virů, jaké lze získat“. Nejsou sami a prý je to pro naše dobro. <http://www.osel.cz/index.php?clanek=6053>
- Zlato tvrdší ocele. Šperk se nikdy nepoškrábe. <http://www.osel.cz/index.php?clanek=6043>
- Už se dostáváme do věku, kdy podvědomě čekáme na nějakou takovou zprávu: *Injekce kmenových buněk oddálí starobu*. A teď je tady: <http://www.osel.cz/index.php?clanek=6067>
- Chobotnice mění průhlednost stejně rychle jako displej Amazon Kindle. Zajímavé video: <http://scienceworld.cz/biologie/chobotnice-meni-pruhlednost-stejne-rychle-jako-displej-amazon-kindle-6599>
- Archimédovy téměř pravidelné mnohostěny. <http://scienceworld.cz/neziva-priroda/archimedy-temer-pravidelne-mnohosteny-6516>
- V lednu 1838 provedl Samuel Morse první úspěšné pokusy s elektrickým telegrafem.

Modrokabátníci

Již v osm ráno vyrážíme a našim cílem je pevnost Fort Laramie (1220 m n.m.), kterou ze dvou stran obklopuje stejnojmenná řeka. Platí nám zde *golden pass* a na větší planině nacházíme zachovalé i méně zachovalé kamenné i dřevěné budovy. Doba slávy a působení pevnosti spadá do období 1849-1890 a již od r. 1859 zde měli telegraf. To vše se dozvíme ve visitor centru, kde jsou ve vitrínách staré springfieldky a winchestrovky, skromná „plná polní“ tehdejší kavalerie, ale i hrůzu budící lékařské nástroje, kde nechybí ani amputační pilka. Když přivřete oči, zaslechnete ryk indiánů, pokoušejících se pevnost

dobýt. Po uzavření dohod s Indiány a objevení zlata v Montaně (Bozemanova stezka) se v armádě projevuje rozpolcenost, zda hájit zákon a bránit zlatokopům v cestě přes indiánská území, kde jim plašili stáda bizonů, nebo chránit osadníky před útoky Indiánů (Lakotové čili Siouxové a Cheyeni). Prohlédneme rekonstruované ubikace a jídelnu kavaleristů, relativně přepychové domy důstojnických rodin a

fotografujeme se u krytého vozu osadníků. Další cestu nám komplikuje práce na silnici. V Americe je to někdy složitá záležitost. Nejprve spousta značek jako *Road work ahead*, buďte připraven zastavit a informace o zdvojených pokutách v tomto úseku, pak většinou starší žena nebo studentka s oválnou dvoustrannou značkou na tyči – *Stop / Slow*. Otočí-li k vám stop, pak to taky může znamenat třeba dvacetiminutové čekání na rozpálené silnici. Když už máte pocit, že zde přenocujete přijede pilot car, pick-up s blikáčem a nápisem *follow me*, což celá nashromážděná kolona ráda udělá. Vede ji čerstvě opravenými nebo vyasfaltovanými pruhy (lane), než dosáhne konce opravovaného úseku. Na okolních pastvinách, často v ohrazených pozemcích vidíme i antilopí srny (antelope neboli pronghorn) s hnědým hřbetem, pod ním smetanově bílé boky a břicho a bílé zrcadlo zadku. Ve 14 hodin opouštíme Wyoming, ale ne ještě definitivně a vstupujeme do Jižní Dakoty. Před městem Hot Springs nakoukneme do paleontologického muzea *Mammoth Site*. V městě samotném nejprve hledáme vodopád, až nacházíme stružku necelý metr širokou, jak padá do průchozího městského potoka z výšky cca 4 m. Ty horké prameny zde skutečně jsou (87°F, 30.5°C), ale jako součást lázní se skluzavkou \$8 za osobu. Raději předstíráme, že spěcháme.

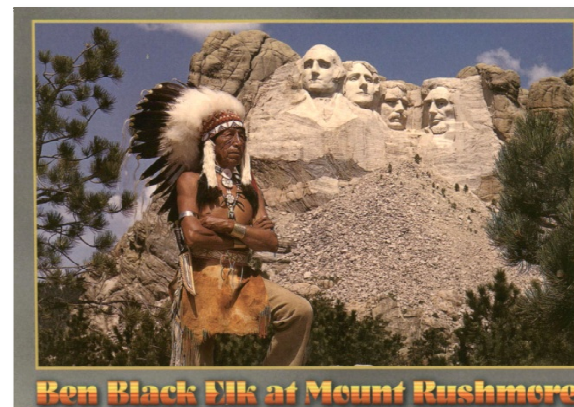

Po další jízdě přijíždíme do Wind Cave National Monument, který přechází spojitě v Custer State Park. V 15:42 zde vidíme své první dva bizony, pak celé stádo, dále antilopy a silnici okupuje stádo přítulných oslů. Vlasta se po chvíli váhání osměluje si je pohlídat. Nejroztomilejší jsou ovšem *prairie dogs* - psouni, střední, až půl metru dlouzí nebo spíše vysokí syslovití hlodavci, kterých je plná louka, řádně provrtaná jejich norami, u kterých neustále hlídkují, panáčkují jako surikaty a zvědavě pozorují okolí. Na jednom odpočívadle nám mladá rangerka nechává sáhnout na kus pravé huňaté bizoní kožešiny a potěškat jeho roh. Opodál vidíme na louce ležet mohutného bizona. Jdeme ho fotografovat. Nejprve se

za ním chceme trochu vydat na hustou louku, ale vzpomínka na chřestýše nám to rozmluví. Těch bizonů pak vidíme celou spoustu, jednoho také jak supí po silnici před za ním ohleduplně pomalu jedoucím autem a jak hledá místo, kde by mohl uhnout. Navštívíme *Nordbeck Visitor Center* ve state parku a pak se vydáme na scénickou silnici s tunely, kde si nejsme jisti, zda projedeme. Limitujícím faktorem nebyla tentokrát výška camperu, ale jeho šířka. Musel jsem jít před autem a ukazovat podél měnicího se profilu našťestí krátkého tunelu. Ale po stranách auta zbývalo, tak 15 cm. Pokoušíme se o nocleh na parkovišti u zákruty potoka. Smůla, že přímo přes silnici je kemp, kde ale chtějí ...et dolarů. V 22:15 nás velmi slušně vykazuje mladý ranger a vysvětluje že parkoviště je *day use only* a že nám sám zařídí místo v protějším kempu. Vymlouváme se a raději se bavíme o tom, že měl ve škole také spolužáka, který byl z Československa. Nakonec mi na Američana zcela atypicky podává ruku a přeje příjemný pobyt. Nocujeme nakonec před supermarketem v nedalekém Custeru.

Monumenty prezidentů

Ráno jedeme nejprve ke *Crazy Horse Monument*. Je to soukromá iniciativa Indiánů vytesat do skály mohutnou sochu svého nejodbojnějšího náčelníka, jako protějšek nedalekých čtyř amerických prezidentů. Potřebují peníze a proto vyžadují \$17/car. Nedokončené dílo je našťestí dobře vidět i z příjezdové silnice a to nejen dalekohledem. Vytesána je zatím hlava, surové těleso vřep vztažené ruky a na skále je nakreslena zamýšlená hlava jeho koně. V 9:25 prohlédneme starobylé město Hill City, které bývalo stanicí Union Pacific železnice a snaží se z toho žít. Cestou k americkým prezidentům najednou potkáme těsně u silnice vzácnou bílou dlouhorskou rohatou horskou kozu. Je z toho malý dopravní zmatek a fotografování, které nebylo moc úspěšné. Ale to už jsme v Mt. Rushmore (1745 m, pojmenované r. 1885 po newyorském právníkovi), kde z hory do kraje shlížejí čtyři američtí prezidenti George Washington, Thomas Jefferson, Abraham Lincoln a Theodore Roosevelt. Jde o dílo sochaře švédského původu Gutzona Borgluma, který ho v r. 1941 dokončil po 14 letech (samotné sochání jen 6,5 r, problémem byly peníze). Hlava G. Washingtona vytesaná z granitu je vysoká jako pětiposchoďový

dům, šířka oka 3,3 m, úst 5.4 m, čela 18 m a délka nosu 6 m. Dílo je velmi působivé a žulový sloupový monument s vlájkami všech států, který byl před ním vystavěn nepostrádá trochu socialistické bombastičnosti. Dozvíte se zde i pořadí států při vstupu do Unie: 1. Delaware, 2. Pennsylvania, 3. Rhode Island, 4. Georgia atd. Nechybí zde ani mohutné mnohápodlažní garáže, kde jsme zaplatili \$8. Na výjezdu zahlédneme i dvě malé hnědé divoké rohaté kozy. V jedenáct hodin už projíždíme starobylým městečkem Keystone, kde je na staré hlavní třídě pár obchůdků a motelů a na konci také lázně Presidents View Resort. Na dálnici HWY16 se nachází Bear Country USA, jakási zoologická zahrada či safari, kde nechybí ani grizzly. Ale požadovaných \$30/car je nad naší ochotu, protože doufáme že se s

ním potkáme ve volné přírodě v Yellowstone. Obdobně je tomu v nedalekém Reptile Gardens, kde je všehochuť plazů ale i orchidejí (\$9.50/osobu). Zde na parkovišti udělal Pavel svůj první „nález“ – jakousi bílou plastovou misku či popelník (s cenovkou za \$1.19). Při jeho sbírání však doslova vypadl z kabiny na zem. Těsně po poledni nakupujeme v Safeway v Rapid City (samozřejmě jsem zde členem s klubovou kartou ☺) a z protějšího motelu posílám Petrovi druhý E-mail. Teplota dosahuje nepřijemných 92°F (33.3°C), ale nám se zdá ještě vyšší. A to jsme v severním státě, za kterým je už do Kanady jen Severní Dakota. Na dosud zcela modré obloze se v dále objevují první nadějně jednotlivé mráčky. Obědváme v 14:30 za Rapid City na výjezdu k ranchi. Fouká horký vše vysušující vítr a teplota ve stínu je 39.5°C. Už dobře víme, že se musíme bránit neustálým pitím tekutin (většinou cola, zředěný džus nebo i pivo). V 15:40 bereme v Interior náš nejdražší benzín (\$1.679/gal), sice jen za \$15. Teplota už ovšem přestoupila 40°C a my spěcháme do nitra camperu. Vjíždíme do Badlands, národního parku se skalními útvary a prérií. Toto místo je také nejvýchodnějším bodem naší výpravy. Ve visitor centru se dozvídáme, že zde roste kaktus „zabiják“, nenápadný, nízký schovaný v trávě, jehož ostny jsou jak kovové, že propíchnou i lehčí bodu. Však má také na svědomí nejvíce zranění. Později ho skutečně nalézáme a vypadá jako malá opuncie. Popisují zde také místního chřestýše – prairie rattler. Chřestýš je prý aktivní jen v rozmezí teplot 65-85°F (18 -30°C), takže by to mohlo být dnes dobré, ale stejně nevím, jak by se zachoval při přímém slápnutí. Opět zde roste jedovatá ivy (místní Jedovatec kořenující) a je zde i varování, že lidé se nemají přibližovat k bizonům na méně, než 300 ft (100 m). Projíždíme skalní útvary a vystupujeme jen na rychlou prohlídku (také na paleontologické naleziště) a fotografování, protože venku je v šestnáct hodin už 41°C. Za polovinou parku odbočujeme na sever a zakrátko přijíždíme do dalšího starobylého města Wall. Je zde obrovský historický drugstore ve kterém dosud podávají kávu za 5 centů s ledovou vodou, což ihned ochutnáváme a ve starobylé, dnes již ovšem klimatizované jídelně se i fotografujeme. Jinak je zde plno suvenýrů, uměleckých předmětů, triček a dalších obvyklých cetek. V jednom oddělení mají na stěnách pozdrav v mnoha jazycích světa, pochopitelně včetně českého „Dobrý den“. Na ulici potkáváme ortodoxní mormonskou rodinu, kdy ženy mají bílý čepček, dlouhé sukně a bílé podkolenky. Ještě v 18:15 je 103°F (39.5°C). Noc trávíme na rest area u Telfordu. Spánek za moc nestojí, protože je tropická noc podbarvená hlukem trucků, které se klimatizují o sto šest, aby jejich řidiči přežili.

Z cestovního deníku „Amerika tentokrát nejen v pantoflích“.

Kolik má čeština jazyků?

Na první pohled zní tato otázka nesmyslně, ale realita nás přesvědčuje o opaku. Velmi často se nám stává, že některým Čechům vůbec nerozumíme. Je to proto, že si češtinu přetvořili do vlastního profesního nebo skupinového jazyka.

Na příklad, co vám říká Hodgeova domněnka? "Každá harmonická diferenciální forma (jistého typu) nesingulární projektivní algebraické variety je racionální kombinací kohomologických tříd algebraických cyklů."

Nebo už jste jistě mluvili s právníkem: „Významný pozůstatek totalizujících trendů právního myšlení je v tendenci manipulovat účastníky privátních vztahů přemírou kogentních ustanovení, významnou měrou vylučovat úpravu vzájemných práv a povinností v soukromých poměrech osob z jejich vlastní dispozice a otvírat přílišný prostor veřejnoprávním zásahům do těchto vztahů. S tím je spojena přemíra přehnaně kazuistické úpravy, která se snaží, vedena mentalitou sociálního inženýrství, regulovat soukromoprávní jednání lidí co nejpodrobněji a nejdetailněji“.

Jindy stačí jen poslouchat v tramvaji půvabné teenagerky. „Ty vole, ten můj nový voprašovač mě vzal včera do cukrošky na boží cool tiramisu. Hulí furt trávu, ale perníku dal stopa“.

Když půjdete se svým počítačem do opravny, taky z toho nebude moudří: „Masterboot na hardu je out a po reinstalaci se budou muset downloadnout nový drávjry. A zas to bude bootovat jako malina“.

To bylo jen několik příkladů. Proč se to děje? Jednotlivé skupiny se chtějí odlišit, stát se individuálními a jedinečnými. Teenageři od těch gerontů třicátníků a starších, matematici, no ti byli od světa odtrženi odjakživa. Právníci potřebují dát ostentativně najevo, že vykládání práva je jen pro vyvolené a žádný samouk nemá mezi nimi co dělat. A laikovi to po zaplacení možná vysvětlí i trochu polopaticky. Lidé od komputerů čili „ajťáci“ jsou obětí anglických manuálů. Ne, že by se chtěli vyvyšovat, spíš žasnou, jak můžete nevědět co to je hard a drávjry?

Svou hantýrku mají i lékaři. Není to ani latina, ani čeština. Prostorové vztahy jsou dorzální, laterální, mediální či paramediální. Opilec není alkoholik, ale trpí ebrietou. Běda, když se vám zblázní něco v hippokampu. Lékaři kolísají mezi oddanými učedníky Hippokratovými a ztělesněním Boha na Zemi. Svou výlučnost zpravidla stvrzují i specifickým rukopisem.

Se slangem nebo dokonce argotem podsvětí jsem našťásti dosud nepřišel do styku. Má jistě daleko do poetičnosti prvorepublikové galérky, ale nepochybně kolem nás je. Místo vybití káči jde dnes spíše o hacknutí PINu a vysušení konta. Pomineme-li případy „sviní bílých“ a „sviní černých“.

Kdysi tak rozšířená regionální nářečí známe už spíše z filmů a od našich prababiček. V Čechách to byl především chodský nebo podkrkonošský dialekt. Na Moravě Valaši a Hanáci a též Opava a Ostrava je „region razovity“. A odhlédneme-li od obsahu, tak často i podle přízvuku rozeznáte Pražáka, Brňáka, Plzeňáka a Ostraváka.

Často se zdá, že se spisovnou češtinou se setkáme spíše v knižní formě, než hovorové. Také výrazivo médií značně pokleslo od dob našich prarodičů a to zdaleka i před 22. hodinou. Je to špatně a máme zdvihát varovný prst? Nemyslím si to. Je to jednak vývoj a i výraz svobody. V některých situacích byste se i ryze spisovnou mluvou spíše zneškodnili. Jen se děsím, kdy nějaké snaživé úředníky v Bruselu napadne, kromě banánů, žárovek či sprchových hlavic, dbát i na čistotu jazyka v členských zemích.

Logická úloha

Emil má právě tolik sester jako bratrů, jeho sestry mají však jen poloviční počet sester než bratrů. Kolik dětí je v rodině? Kolik je chlapců a kolik děvčat?

Zajímavosti o vodě

Voda pokrývá 70,9% zemského povrchu. 96,5% zemské vody se nachází v oceánech a přibližný celkový objem vody na Zemi je 1 338 000 000 km³. Z toho 1,7% je podzemní voda, dalších 1,7% v ledovcích a ledových čepicích v Antarktidě a Gronsku. Pouze 0,001% vody je obsaženo ve vzduchu jako pára, mraky a srážky. Jen 2,5% celkové vody je sladkovodní a 98,8% této vody je navíc obsaženo v ledu a podzemních vodách. Méně, než 0,3% všech sladkovodních zdrojů se nachází v řekách, jezerech a atmosféře. Na 0,003% vody je obsaženo v organizmech a některých průmyslových výrobcích. Přibližně 70% pitné vody směřuje do zemědělství. Lidské tělo obsahuje od 55 do 78% vody (v závislosti na jeho velikosti). Jedna miliarda lidí nemá přístup k nezávadné vodě. *dle čas. 100+1*

Statistika úmrtí v USA úrazy

Příčina úmrtí	Počet případů ročně
Utonutí	3 306
Sražení chodce os. autem	3 101
Sražení chodce nákl. autem	295
Sražení chodce vlakem	449
Pád na schodech	1 307
Uklouznutí	565
Pád z postele	450
Včelí bodnutí	54
Zásah bleskem	29
Útok žraloka	1

Jak jsme zadluženi

Zadluženost domácností dosáhla před vánocemi 1,108 bilionu korun (roční nárůst byl 58 mld. Kč). Zadluženost podniků v listopadu mezitím vzrostla o více než 51 miliard korun na 962,5 miliard Kč. Jednodenní vklady domácností u bank a finančních

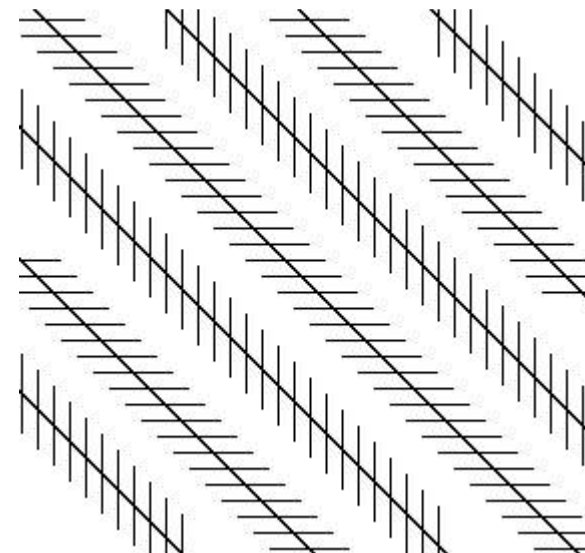
institucí vzrostly proti říjnu o 10,4 miliardy Kč na 1,047 bilionu. Meziročně se zvýšily o více než 80 miliard korun. Vklady domácností s výpovědní lhůtou, mezi které patří například termínované vklady, v listopadu meziročně klesly o více než 21 miliard na 330,8 miliardy korun. Ve srovnání s předchozím měsícem naopak rostly, byly vyšší o 463,4 milionu korun. Státní dluh činí ke konci r.2011 na 1,55 bil.Kč, což činí asi 39 % HDP. *z netu*

Nevážně o původu názvů

Patologie

Toto nepříliš populární oddělení nemocnic se dříve nazývalo nekrologie. Název ovšem děsil jak pacienty, tak i nižší zdravotnický personál. Proto vídeňský prof. Hirschfelder, šéf chirurgického oddělení a amatérský šachista začal toto oddělení nazývat eufemisticky patologie. Říkával konec konců stejně nakonec zjistí příčinu smrti jen v polovině případů, tak označení šachové remízy je vhodnější. Věděl o čem mluví, ostatně jeho chirurgie byla největším dodavatelem objektů tomuto oddělení. Ti hloupější si dodnes myslí, že je tam posílají se zanicenou patou.

Nevěřte všemu, co vidíte...

Všechny úhlopříčné čáry jsou rovnoběžné!

A co sluchové klamy? Vyskytují se zejména v předvolebních kampaních. Zní až neuvěřitelně krásně.... a najednou je vše jinak. Bývá to i tím, že nezřídka odporují fyzikálním zákonům.

Společenská rubrika

Když roky poctivě tvořím OISoviny, tak se snad taky můžu pochlubit, ne? Moje dcera Lucie na rozdíl ode mne oplývá hudebním sluchem a svůj zpěv ladila léta v neratovické LŠU. Teď, když už vyplála děti z nejhoršího si na něj nějak vzpomněla a začala zpívat s chorvatským sborem, kde jí svěřují i sóla. A tak povzbuzena a v předtuše kariéry operní divy natočila i několik nahrávek, které moje maličkost přetvořila do hudebních videoklipů. Až budete mít chuť stačí rozkliknout odkazy...

Novoroční: <http://youtu.be/zVeEN91AVAg>

Memory: <http://www.youtube.com/watch?v=foP5sSaMyh0>

Pie Jesu: <http://www.youtube.com/watch?v=XwgC8BAkQ6Q>

Lascia chio pianga: <http://www.youtube.com/watch?v=eozWuQ9uSzQ>

Vždy tě budu milovat....z filmu Osobní strážce: <http://www.youtube.com/watch?v=GTZCgP6AEEs>

Květiny pošlete rovnou do chorvatské Puly!

Řešení úlohy: $b - 1 = s$; $s - 1 = b/2$; Tři sestry a 4 bratři, 7 sourozenců.

A slovo závěrem

Kometa C/2009 P1 Garradd by mohla v únoru dosáhnout jasnosti kolem 6. magnitudy, což je na hranici pozorovatelnosti pouhým okem a je tak letos jedinou předpovězenou kometou, kterou bychom mohli spatřit bez dalekohledu. 4.2. bude zhruba 20° nad obzorem na 8x prodloužení zadních kol Malého vozu (rekt. 17h 13,78m; dekl. 43°21,8' pro ty znalejší) a 19.2. více vpravo od souhvězdí Lyry (rekt. 16h 37,06m; dekl. 51° 25,4'). Bohužel malá výška nad obzorem bude ztěžovat pozorování. No s dalekohledemv polích...http://www.aldebaran.cz/bulletin/2012_01_obs.php